



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Svmma Diana**

**Diana, Antonino**

**Coloniae Agrippinae, 1656**

Indulgentiæ requisita

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40647**

de jure divino aliquam satisfactionem ponere debeat: tantam tamen, vel tantam, hanc, vel illam, de jure humano tenetur ponere, ad arbitrium nimirum Confessarii, vel secundum jus. Nec ullum absurdum est, ut notavit Granado *contr. 12. tract. 2. disp. 4. num. 3.* quod nemo pœnitentiam peragat, si nemo ad consequendas Indulgentias impiger est, & in frequens, quamvis optimū sit, etiam obtenta Indulgentia, eam implere; & si præservativa sit, necessarium, *p. s. tr. 12. ref. 3.*

*Quid, si destruitur Ecclesia, cui Indulgentia concessa sint?*

7. Quando Ecclesia destruitur, Indulgentiæ illi concessæ amittuntur, secundum Laym. *lib. 5. tract. 7. c. 3. num. 5.* quia non loco simpliciter, sed Ecclesiæ conceduntur. Si verò reedificetur in eodem loco, Indulgentia redit (sed de hoc maxime dubitat Lugo *de sac. pœn. disp. 27. sect. 8. num. 131.* quia revera illa Ecclesia est alia, physice, & moraliter, novaque consecrationem requirit. Secus, si dirueretur, & reficeretur per partes. *part. 6. tract. 7. ref. 32.*) Si autem destructa sit auctoritate superioris in pœnam delinquentium, tunc una cum privilegiis etiam Indulgentias amisisse. Quod si destruitur cum pacto, ut reedificetur in alio loco sub eodem Patrono ac titulo, probabile esse, quod etiam Indulgentiæ transferantur. Vide Villalobos *tom. 1. tract. 26. diff. 24. num. 2. part. 5. tract. 12. ref. 20. & part. 6. tract. 7. ref. 32.* Indulgentia autem, quæ conceditur alicui festo, non transfertur cum officio illius festi, ut ait Lezana *tom. 3. v. festi diei num. 13. part. 6. tract. 8. ref. 31.* in fine. Si verò cum officio transferatur etiam festum, & in concessione non fiat mentio diei mensis, sed solum festivitatis, tunc cenleo cum Sylvio V. *Indulgentia 2. si autem, transferri etiam Indulgentiam, quia tunc est dies festus alicujus Sancti, cum ejus officium & festum celebratur.*

*ibidem & tract. 2. resol. 31.*

*Aut festum transferatur cui adnexa est indulgentia?*

## INDULGENTIÆ Requisita

1. † **C**ommune est omni Indulgentiæ, primò non acquiri, nisi ab existentibus in gratia, ut supra innuimus. † Nisi quòd si Indulgentiam quis consequitur pro animabus purgatorii, non debet esse necessario in gratia, sufficit enim quod sint in gratia ipsæ animæ, quibus Indulgentiam applicat, & Ecclesia, cujus nomine opus facit, ob quod Papa satisfactionem Christi, & Sanctorum dispensat. Ita Præpositus in *3. part. quest. 12. dub. 10. num. 93. p. s. tract. 12. ref. 38.*

2. † **Q**ui ergo sibi Indulgentiam acquirere vult, si in mortali est, confiteatur, aut si confiteri non potest, conteratur, † nisi sit excommunicatus, qui etiam contritus, est membrum recisum ab Ecclesia, donec absolutionem obtineat. Ita Nugn. in *addit. ad 3. par. quest. 17. art. 1.* Quamquam probabile etiam, excommunicatum, qui absolutionem obtinere non potest, si conteratur & à contumacia recedat, fieri ab Ecclesia Indulgentiæ participem: cum alioqui orare possit in Ecclesia privatim, Jejunare, & alia opera Indulgentiæ præstare, communio verò potest per Confessarium commutari in aliud opus pium *part. ... tract. 12. ref. 13.*

3. Sufficit autem ad Indulgentiam, ut quis sit in gratia in eo instanti, in quo applicatur, quando nimirum verum est dicere: *Nunc primo & completa sunt instanti requisi- omnia requisita.* nam Indulgentiæ effectus provenit ex satisfactione Christi & Sanctorum, opera verò injuncta requiruntur solum ut conditio: unde parum refert, quòd fiant cum peccato. Ita Granado in *3. part. contr. 12. tract. 5. disp. 2. num. 5. contra Comit. lib. 1. quest. 37. num. 2. part. 5. tract. 12. resolut. 4. §. Notandum.*

4. Imò satis probabiliter, & multum pie addit, quod si in aliquo casu pontifex in Indulgentia nec confessionem, *Et probabile est in aliquo casu accedens*

rem cū obice  
illam acqui-  
rere, receden-  
te fictione.

nec contritionem requirit: vel si requirit, homo bona fide existimat se ritē confessum aut contritum esse, cum tamen non sit, ac proinde Indulgentiam propter obicem non acquirit, recedente postea fictione illam acquirat. Et ratio primo est, quia de pietate Ecclesiæ credendum, est, concedere velle Indulgentiam contritis eo modo, quem quis prudenter putat sufficere, aut confessis confessione valida; quamvis in formi Secundò, quia omnia Sacramenta saltem bona fide suscepta, suum effectum sortiuntur recedente fictione: quare idem dicendum est de Indulgentiis, quæ non secus, ac illa habent suum effectum est meritis Christi, & quasi ex opere operato. Tertiò, quia qui opera à Pontifice præscripta adimplevit, habet morale jus ad Indulgentiam consequendam, ac proinde remanet dispensatus ad illam in actu primo, & ablato peccati obice, non est cur illa non consequatur. Hæc omnia Granadus, negantibus Sua, 2 tom. 4. disp. 52. sec. 2. n. 52. Coninch disp. 12. dub. 7. num. 37. & alius, nimis liberalem sit fieri inimico remissionem, objicientibus, p. 4. tr. 4. ref. 94. & part. 5. tract. 12. ref. 4.

Debent etiā  
poni opera re-  
quisita.  
Bona ex suo  
genere.

Quamvis ex  
circumstan-  
tiis fiant mor-  
tisera.

5. 7. Secunda conditio ad Indulgentias consequendas prærequisita est operum præscriptorum positio: jejuniorum scilicet, Eleemosinæ, Confessionis, &c. & quidem num. 10. diximus non oportere, quod omnia talia opera præstari debeant in gratia. † Debere autem fieri bene moraliter, ait Sylvius in 3. part. quæst. 27. art. 1. quæst. 1. concl. 2. ita quod si fiant cum peccato veniali, ut ob vanam gloriam, non sufficiat. Faber verd in 4. d. 9. quæst. un. disp. 38. cap. 7. num. 214. sufficere inquit, si fiant sine mortali. Et Bellarm. lib. 1. cap. 13. quæst. 3. etiam facta cum mortali valere inquit, si non præscribantur fieri ad placandum Deum, sed in alium finem, puta subveniendi pauperi, aut similem. Nec ineptè quis diceret, opus bonum, etiam si fiat in finem mortiferum retinere aliquid bonitatis, qua Deum placare valeat. Unde dicendum existimo cum Granado disp. 4. num. 10. sufficere, quod opus sit bonum

ex suo genere, licet ex circumstantiis, & in individuo malum sit: nam præcepta divina, & humana implentur per opera ex suo genere bona, licet in individualiter peccaminosa. Nec opus esse, quod opus propter Indulgentiam potissimum efficiatur. part. 5. tr. 12. ref. 5. sed satis esse, in eum finem executioni mādari, licet alius finis æquē, aut magis principaliter intendatur. Ita Granado ubi sup. contra Cordubam qu. 25. ibid. ref. 7. Et probabile est sufficere, quod fiant cum intentione habituali lucrandi Indulgentiam, ut docuit Sanctarell. de Indul. cap. 15. dub. 4. cōtra Cordubam de Indul. qu. 16. qui, sicut ad merendum, ita etiam ad Indulgentiā lucrandam requirit intentionem actualem, nam non est verisimile, quod Papa requirere velit intentionem actualem, quam nec natura Indulgentiæ postulat, nec concessionis verba significant part. tract. 12. ref. 6. Quare Indulgentia plenaria Adriani VI. apud Rodriq. in comp. ref. 77. num. 51. acquiritur à recitantibus tres Ave cum tribus versuculis Angelus Domini, Ecce Ancilla, Et Verbum caro, ad sonum campanæ post solis occasum, quamvis ignorantibus tali operi talem Indulgentiam esse concessam. part. 4. tract. 4. ref. 24. Datur etiam in implendis operibus levitas materiæ, quam qui relinquit, non propterea non lucratur Indulgentiam, quia parum pro nihilo reputatur. Unde ait Trullench in cruc. lib. 1. § 1. dub. 15. num. 1. quod si iniungatur pro Indulgentia una Missa audienda, qui audire relinqueret minimam partē, adhuc Indulgentiæ fieret compos. part. 5. tract. 5. ref. 7. & iterum tract. 12. ref. 23. Et quando Pontifex Indulgentiam concedit ex justa causa, & opus aliquod requirit solum ut conditionem, tunc qui idem opus diverso cobatu, devotione, &c. ponūt, æqualem nihilominus Indulgentiam consequuntur, quia Indulgentia habet effectum suum ex opere operato, unde cum præscribitur eleemosyna indefinita, tantum Indulgentiæ acquirit qui dat unum aureum, quantum qui dat centum. Aliàs enim falsum esset, quod Indulgentia tantū valet quāsi sona.

Et non est  
necesse quod  
fiant princi-  
paliter ob in-  
dulgentiam.

Imò proba-  
biliter suffi-  
cit intentio  
habitualis.

Et, si operum  
relinquatur  
minimum,  
nihil obest.

Nec maiora  
opera facien-  
tes, plus In-  
dulgentiæ ac-  
quirunt.

Ita

Ita Bossius *sect. 4. cas. 21. §. 1. n. 38.* contra Polaubrum *sect. 42. num. 57. part. 5. tr. 12. resol. 8.* Adverte etiam quod si duo Pontifices facientibus certum opus tali die concederent unusquisque 40. dies v. g. Indulgentiæ, tunc facientes semel illud opus eo die, lucrarentur 80. dies indulgentiæ. Secus verò si uterque opus exigeret nullo alligatum tempore, quia tunc unusquisque exigeret opus independentè ab alio. Ita Granadus *tract. 6. disp. 2. num. 8.* Quamvis sine ulla distinctione affirmet Nald. *num. 5.* acquiri posse varias Indulgentias per idem opus & Coninch neget *dub. 9. num. 42. ibid. resol. 11.* Hæc de operibus in communi, In specie verò.

**In specie de precibus sufficit quacumque oratio ad mentem Papæ quocumque modo, lingua & quantitate** 6. Quoad preces, quando in Bulla non determinatur, sufficit orare juxta mentem Pontificis, quascumque orationes recitando, quacumque lingua, Latina, Italica, Gallica, & c. solitarie, aut alternatim, cum socio: sedendo, stando, & c. operato, vel discooperato capite, longè, vel breviter. Quamvis consulendum sit omnibus, ut quantum fieri potest, devotè ac prolixè orent Bossius *de jubil. sect. 4. cas. 17. num. 15. part. 5. tractat. 12. resol. 33. Rodrig. in Cruo. §. 7. num. 2.* putat orationem requiri vq̄alem, quia Ecclesia non præcipit actum internum, sed externum. At

**Etiam mentalis.** Trullench *ibid. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 7.* æquè probabiliter ait sufficere mentale, si solum dicatur, orandum esse; quia oratio mentalis, oratio propriissime dicitur, & cæteris paribus, potior est vocali, & magis fructuosa. Et respondet ad rationem Rodrig. *ibid. ref. 44.*

**Elemosyna etiam, sufficit quacumque, si non dicatur portio ad facultates.** 7. Quoad Elemosynam, si non determinatur sufficit etiam quacumque, etiam unius oboli, nec pensanda est habitas personarum: quia ad veritatem profertur, cum propositionis indefinitæ quælibet singularis sufficit. Ita Rodrig. *num. 4.* contra Navarrum *in comm. de jubil. notab. 31. num. 34. p. 5. tract. 12. res. 14. & 31. §.* Dico igitur. Quam doctrinam aliqui apud Bottonum *in observ. super bull. Sixti V. fol. 196* extendunt etiam ad casum, quo elemosyna faciendâ præscribitur juxta facultatem: nam aliàs nemo certus esse posset

se esse Indulgentiam consecutum, cum difficillimum sit scire, quanta elemosyna cuicumque facultati respondeat. Adde, quod Reges, & Principes deberent dare aliquot scutorum millia, & sic Indulgentiæ consecutum nimis difficultis redderetur. Cumque Pontifex hæc elemosynam certæ fabricæ Ecclesiæ se applicare velle significet, si danda esset ad facultatem proportionum, colligeretur summa plurimarum Ecclesiarum fabricæ suffectura, quod Papam intendere, non est verisimile. Quam sententiam docet etiam Bossius *cas. 21. num. 30.* cum hac limitatione, ut unusquisque det elemosynam consuetam, v. gr. Princeps, qui consuevit dare unum aureum, det unum aureum; Baro qui duos julios, det duos julios, & c. *ref. 14. cit. §.* Sed quid Pauperibus verò Sanctarellus *c. 7. dub. 1.* ait elemosynam commutandam esse in aliud opus pium, sicut infirmis jejunia, & c. Sed Fernandez *part. 3. c. 7. §. nu. 8. 3.* ait, sibi videri, mens Pontificis esse, quod qui elemosynam præbere non potest absque ulla commutatione Indulgentiam consequatur. Et stando in prima sententia, sufficit obolus, ut ait Bossius *num. 4. & 5.* ubi *num. 6.* addit, sufficere, quod pauper curet, ut elemosynam pro se alius præbeat. *ibid. res. 15. & 31.* Vide etiam *V. Jubilæum, num. 8.*

Quid de pauperibus.

8. Quoad Confessionem, quandoam requiratur ut opus injunctum, & an tunc requiratur in eo, qui habet solum venialia, vide *V. Bulla Cruciatâ, num. 15.* & *V. Jubilæum, num. 12.* Regulariter verò, si aliud non exprimitur, Confessio & Communio censentur exigi ad ponendum hominem in gratia Dei, ait Turrianus *in select. part. 2. disp. 31. dub. 64.* unde si sint duæ Indulgentiæ duobus immediatis diebus consequendæ, quam utraque confessionem, & communionem requirit, satis esse quod quis confiteatur, & communicet in primò, dummodo in secundo reperiat in gratia. *part. 4. tr. 4. resol. 166.*

Et quid de Confessione & communione?

9. Cæterum conetur quisque ex opinionibus supradictis eligere probabiliores aut tutiores; nam si quis uteretur opinione

Et an ad acquirendam indulgentiam

*Satisfit operari cum opinione probabilis?*

probabili, quæ in re non esset vera, secundum Faustum lib. 2. quest. 64. non acquireret Indulgentiam: quod enim in aliis materiis dicitur, sufficere, quod quis operetur ex opinione probabilis, in materia de Indulgentiis deficere. Vide etiam Bossium sect. 4. cas. 8. num. 5. p. 5. tr. 12. ref. 32.

*Denique in hoc Regno & ubicumque est Bulla Cruciatæ, nulla indulgentia acquiritur sine Bulla.*

*Aut publicari potest absque licentia Commissarii gratuitas*

10. Denique in locis Cruciatæ ad omnem Indulgentiam requiritur Bulla, exceptis Indulgentiis Regularium pro ipsis Regularibus tantum. Nec ulla Indulgentia publicari potest sine licentia Commissarii. Qui tamen nec ipse, nec ejus notarius potest quicquam in tali executione accipere, ne jure laboris quidem. Vide V. Commissarius, num. quinto. Et multo minus accipere aliquid possunt pro eadem executione officiales laici, etiam sub colore laboris impensæ. Id quod pro omnibus rescriptis papalibus ordinavit Serenissimus Rex Philippus II. in Epistola ad Excellentiss. de Terra moy, cui subscripsit totum sacrum Concilium. Et procedit præcipue in indulgentiis, quæ sunt res spirituales, & Papa eas annullat, si pro earum publicatione aliquid sumitur. part. 5. tract. 13. resolutione 71. §. Unde à fortiori.

*Clausula apponi solita in indulgentiis. Volumus autem,*

11. Nota hic duo: Primum, quod quando Summus Pontifex in concessione alicujus Indulgentiæ apponit illam clausulam (Volumus autem, quod si alias Christi fideiibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondum elapsedum duraturam concesserimus, presentes nulla sint) intendit tantum excludere similem Indulgentiam pro eodem Sancto, &c. propter dictionem, aliam, quæ est repetitiva ejusdem qualitatis, quæ immèdiatè fuerat expressa; non autem alias, quæ eidem Ecclesiæ in honorem alterius sancti, v. g. concessæ fuissent. Lezana v. clausula n. 25. & alii par. 6. tr. 8. ref. 22.

*Et si granum quinque sanctorum amissum inventatur, videtur*

12. Secundum, quod stante Rubrica Indulgentiarum quinque Sanctorum, in qua dicitur, quod si amittatur granum, possit pro alia vice aliud subrogari, si quis grano amisso, & in ejus vicem

*Diana, Summa.*

alio substituto, granum primum inveniret, Indulgentia non priori, sed subrogato affixa remaneret, quia verificata fuit conditio, ut possit eligi secundum, & ex quo huic applicata fuit, in priori cessavit. Turtius tamen erit, utrumque retinere. In illa autem applicatione sufficit actus mentalis, quia non est concessio Indulgentiæ, & sic actus jurisdictionis; sed sola deputatio grani, tamquam conditio à Papa requisita ad hoc, ut ab ipso talis Indulgentia illi grano concessa sit. Lugo de Sac. poenit. disp. 27. sect. 8. §. 3. num. 150. part. 6. tract. 7. ref. 33.

13. Potest confessarius imponere parvam poenitentiam poenitenti ascripto alicui confraternitati pro acquisitione indulgentiarum prædictæ confraternitati concessarum. Gobat & alii, & hanc indulgentiam lactantur Christi fideles, quamquam eam ignorant. Molina, & alii, & hoc pro confessariis scrupulosis.

14. Qui accipit facultatem ab alio, quam à Papa applicando indulgentias non potest alteri concedere, ut applicet, quia delegatus non potest delegare, & probabilibus. Dian. ibid. c. 2. & qui habet facultatem à Pontifice mortuo, & adhuc eas potest applicare, & possunt acquiri indulgentiæ cum medalia mortuo ab aliquo accepta Marchant. & alii ibidem, & ita exterus à diœcesi si ante imaginem Beate Mariæ ad quam Episcopus 40. dies indulgentiæ orantibus concessit gaudet eisdem indulgentiis; sed si imago transfertur de illa diœcesi Marchant. ibid. in fine. p. 11. tr. 2. ref. 50.

15. Valet indulgentia, etsi causa ob quam data fuit non sit omnino sufficiens, si modo Pontifex prudenter censeat esse sufficientem sive finalis sive impulsiva sit, Gobat. & alii ibid. resolut. 3.

16. Oratio facienda pro lucrandis indulgentiis alicujus diei debet esse continua unius horæ, non autem supplicationes, vel processiones, & desinit dum sol occidit sequentis diei: cum inquam incipiunt à vespere Sabbati durant per totam Dominicam usque ad planè occasum Solis: unde datur parvitas mate-

*Indulgentia remanere affixa grano invento.*

*Ascripto alicui confraternitati pro indulgentiis in gaudendis indulgentiis potest imponi parva poenitentia.*

*Delegatus non potest delegare ad concedendas indulgentias. Mortuo Papa adhuc delegatus potest applicare indulgentias.*

*Gaudet exterus indulgentiis concessis ab Episcopo alicui imagini, si transferatur imago.*

*Valet indulgentia etiam quando causa non sit sufficiens*

*Durant usque ad occasum solis.*

*Potest Superior mortuo religioso habente auctoritatem applicandi medalia indulgentiarum applicare Solis Sanctis canonizatis.*

*Perit quando imago vel crux deperditur.*

*Requiritur presentia medalia, &c.*

*Eidem grano plures indulgentia possunt applicari. Mortuis in eorum articulo possunt applicari à clericis, & laicis.*

*Per Bullam Cruciatam applicantur per se ipsam. Non valet indulgentia concessa in Ecclesia vel altari in quibus sunt alia concessa.*

Etiam in opere inuncto, ut si relinquatur tantum Ave Maria ex inunctis non lucratur indulgentia. Gobat. & alii. *ibid.* ref. 4.

17. Utrique opinio est probabilis, quod Religiosus habens facultatem dispensandi medalia cum applicatione indulgentiarum si nondum omnibus applicaverit; & moritur; potest Superior conventus illas applicare, & dispensare: tenent Gobat. & alii; contrarium sentit. Dian. & alii sed isti magis negativæ adhærent. *ibid.* ref. 6.

18. Indulgentiæ non possunt applicari nisi Sanctis Canonizatis, non autem beatis. Amicus & alii. *ibid.* ref. 8.

19. Medalia, rosarium &c. quibus applicata sunt indulgentiæ nec deperduntur, quando imago Sancti vel, crucis amplius videri non potest; Sed in Cruce Caravaccia si frangatur hasta superior ita, ut non sit amplius Crux Caravaccia nec est indulgentia. Peliz. & in applicatione indulgentiarum necesse est, ut medalia, vel rosarium sint presentia: ita Lenzan. & alii, hæc applicatio Aluitis fieri quando ipsi à Papa acquirunt cum hac conditione aliis communicandi. Amicus, & eidem grano, vel imagini plures benedictiones applicari possunt. Quintanad. *ibid.* ref. 9.

20. Indulgentia applicanda mortuis in eorum articulo, non solum potest applicari à confessario, verum etiam à Clericis, & laicis, ut alibi dictum est. Diana, & alii, sic per bullam Cruciatæ, quæ non est applicanda à nemine, sed virtute bullæ lucratur; & in applicatione tam pro mortuis, quam pro vivis, & si sunt absentes possunt applicari indulgentiæ. Gobat, & alii *ibid.* ref. 10.

21. CLAUSULA: DUM MODO ALIAS NON CONCESSIMUS, intelligitur de eodem die, & altari, non autem de aliis diebus: sed per Urbanum VIII. declaratum fuit 2. Martii 1642. quod illud volumus intelligatur, quod si in eadem Ecclesia, vel Altari aliæ indulgentiæ perpetuæ, vel ad tempus sint concessæ presentis sunt nullius valoris, *ibid.* ref. 11.

22. Indulgentiæ vivis concessæ non possunt applicari mortuis nisi in concessione exprimat in Bulla. Dia, & alii *ibid.* ref. 12. & celebrans in peccato mortali in altari privilegiato, & applicat indulgentias animæ pro qua offert sacrificium, illa anima acquirit indulgentias, ut alibi de altari privilegiato dictum, quia gratia necessaria est accipientibus, & non dantibus. Quintanad. & alii *ibid.* ref. 13. & communicans se in peccato mortali pro anima purgatorii liberat eam eo modo quo acquiritur Jubilæum. Pellizatus, & alii *ibid.* §. Sed non deseram.

23. Per diversos actus possunt adipisci diversas indulgentias, & si opus sit, vel non sit iterabile possit quis eodem opere plures indulgentias acquirere, sicuti communicans, vel celebret cum diversis medaliis tot animas liberat. communiter DD. *ibid.* ref. 14.

24. Si quis lucratur indulgentiam plenariam non remanet liber pro adimplenda pœnitentia sibi à confessario inuncta. Dian. & alii p. 10. tract. 12. ref. 46.

#### I N E B R I A R I.

1. **S**E scienter inebriare peccatum est, & secundum Vigiers c. 2. de temper. dub. 3. num. 26. sic intrinsecè malum, ut nec ex mortis metu licitum fiat. Ait namque August. sermon. 232. Etiam si inebriari an adhuc veniretur, ut tibi diceretur: Aut licet ex metu mortis? tua sobria occideretur, quam per ebrietatem anima moreretur. At Lessius lib. 4. c. 3. dub. 4. num. 31. contrarium in hoc tenet, & probabiliter, ut ait Laym. lib. 3. sect. 4. num. 5. nam si id licitum est ad pellendum, vel arcendum morbum, cur non etiam ad vitandam mortem comminatam; nec enim satisfacit responsio Cajetani, quod ebrietas non ordinatur per se ad hoc sicut ad illud, nam metus mortis excusat etiam ea peccata, quæ ad tale periculum non ordinantur per se, qualia sunt manum vel digitum sibi